

EKONOMI-
HÖGSKOLAN

YTTRANDE

V 2024/761
KN2024/00779

2024-05-24

Företagsekonomiska institutionen
Stefan Yard

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
Energienheten

Remissvar gällande promemorian: En kapacitetsmekanism för elmarknaden

(Regeringskansliets dnr KN2024/00779)

Ekonomihögskolan vid Lunds universitet har anmodats att lämna ett yttrande gällande promemorian ”En kapacitetsmekanism för elmarknaden”. Nuvarande avtal gällande effektreserv löper ut den 15 mars 2025. Det framstår som nödvändigt att finna en lösning för tiden därefter. Här har det diskuterats både övergångslösningar och mera långsiktiga lösningar. Någon mera långsiktig lösning bedöms dock inte kunna vara på plats förrän i början av 2030-talet. En föreslagen övergångslösning är en förlängning av nuvarande modell med en strategisk reserv, en effektreserv. Det är också en sådan lösning som fokuseras i promemorian som nu är på remiss. Även en mera permanent långsiktig lösning med en marknadsomfattande kapacitetsmekanism har utretts med förslag från Svenska Kraftnät, SvK. Detta var ute på remiss under hösten 2023. Då det framkom olika uppfattningar om och invändningar mot dessa förslag. Regeringen har utsett en särskild utredare, som fått i uppdrag att analysera och föreslå hur den svenska elmarknaden kan utvecklas och regleras. I detta uppdrag ingår också att analysera SvKs förslag gällande en ny marknadsomfattande kapacitetsmekanism. De förslag som ska behandlas i aktuell remiss gäller sålunda bara övergångslösningen med en effektreserv.

Förslagen i promemorian förefaller i huvudsak rimliga. Med tanke på att det är det oklart när en mera permanent lösning kan vara på plats, är det viktigt att övergångslösningen inte blir alltför kortsiktig, partiell och tillfällig.

Det är sålunda väsentligt att lösningen med en strategisk reserv inte blir för snävt avgränsad. Det bör ges utrymme för att göra upphandlingar på så pass långa kontrakt att det skapas utrymme för återinvesteringar i befintliga anläggningar och kanske även i ny kapacitet. Sedan kan man diskutera om det ska ställas absoluta krav på fossilfrihet i sådana övergångslösningar, i alla fall initialt. Om det t ex skulle bli tal om anläggningar som gasturbiner blir det fråga om sparsam användning i extrema lägen. Alternativen i sådana situationer är ökad import av fossilbaserad el från t ex Tyskland och Polen, t ex vid oplanerade stopp i svenska kärnkraftverk och extrema väderförhållanden med långvarig sträng kyla och svaga vindar.

Sedan skulle man kunna överväga att även låta upphandling av efterfrågeflexibilitet ingå i kapacitetsmekanismen. Här synes dock nuvarande EU-regler innebära begränsningar, men här kan ändringar komma att ske, varför det kan vara motiverat att ha en öppenhet på denna punkt.

När det gäller förslagen till finansiering av kapacitetsmekanismen finns inga invändningar mot förslaget att balansansvarig i en uttagspunkt betalar en avgift till den systemansvariga myndigheten för att täcka myndighetens kostnader. Vidare förefaller det rimligt att avgiftens storlek baseras på den mängd el som tas ut i de uttagspunkter som omfattas av balansansvaret under aktuell tidsperiod.

Enligt uppdrag vid Ekonomihögskolan,

Stefan Yard

Professor emeritus, Företagsekonomiska institutionen